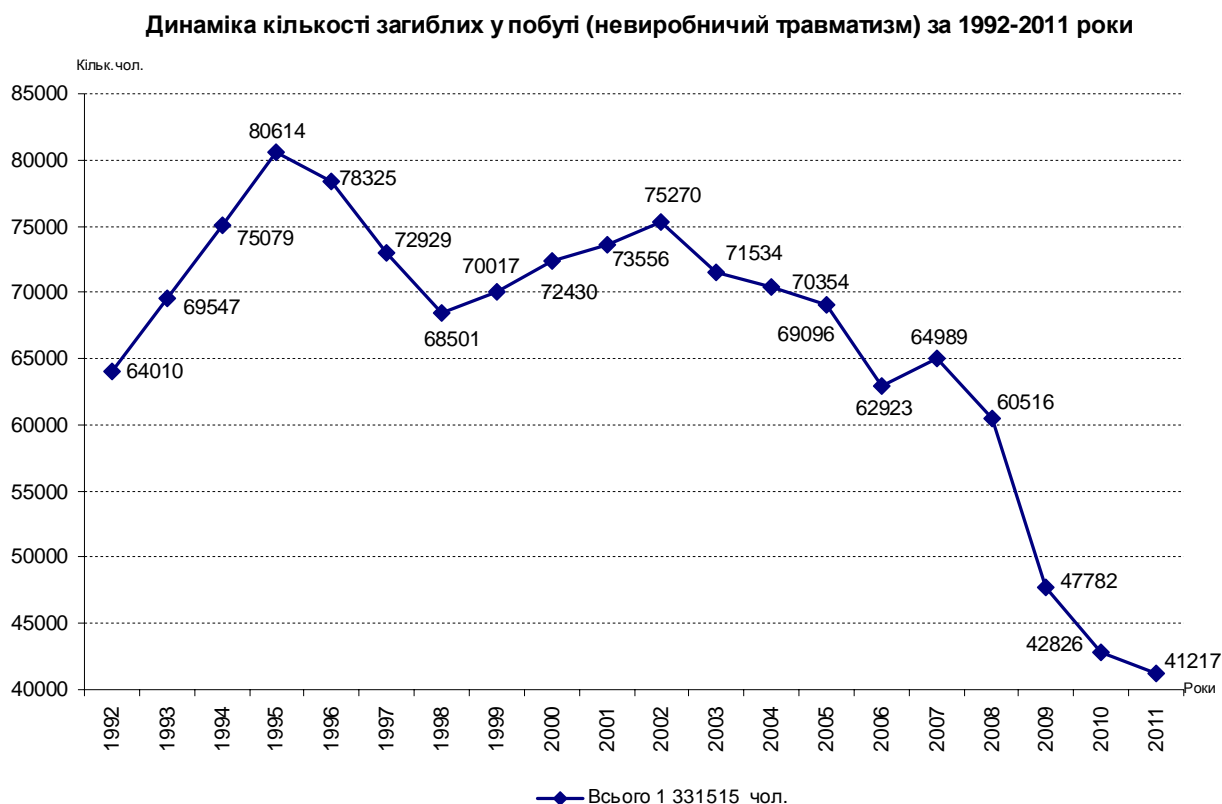

Стан травматизму невиробничого характеру в Україні у 2011 році

Оцінка сучасного стану і тенденцій соціально-економічного розвитку в Україні свідчить про незабезпеченість повною мірою передумов безпечної життєдіяльності людини. При цьому, слід зауважити, що в Україні смертність внаслідок нещасних випадків не пов'язаних з виробництвом у 60 разів більша смертності від нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом. (Рис.1).

Рисунок 1

За попередніми даними Державної служби статистики у 2011 році в Україні від нещасних випадків невиробничого характеру загинуло 41217 осіб, з них 1016 дитини у віці до 14 років. Порівняно з 2010 роком кількість загиблих у невиробничій сфері зменшилась на 3,8% (42826 осіб у 2010 році). (Табл. 1).

Таблиця 1

Кількість загиблих внаслідок травматизму невиробничого характеру за причинами смерті у 2010 – 2011 роках

№	Причини смерті	2010 рік	2011 рік	Зменшення (збільшення) у відсотках
1.	Навмисне самоушкодження	9069	8952	1,3 ↓
2.	Ушкодження з невизначеними намірами	6152	6130	0,4 ↓
3.	Транспортні нещасні випадки	5825	5695	2,2 ↓

4.	Випадкові отруєння та дія алкоголю	4053	3882	4,2 ↓
5.	Випадкові утоплення та занурення у воду	3191	2592	18,8 ↓
6.	Напад з метою вбивства чи нанесення ушкодження	2748	2521	8,3 ↓
7.	Падіння	2189	2329	6,4 ↑
8.	Нещасні випадки, пов'язані з дією природних факторів	2715	2285	15,8 ↓
9.	Інші випадкові отруєння та дія отруйних речовин	2128	2072	2,6 ↓
10.	Інші нещасні випадки із загрозою диханню	1783	1850	3,8 ↑
11.	Нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами	1730	1818	5,1 ↑
12.	Інші нещасні випадки	708	694	2 ↓
13.	Нещасні випадки, спричинені електричним струмом, випромінюванням, температурою або тиском	492	354	28 ↓
14.	Загальна кількість	42826	41217	3,8 ↓
З них:				
15.	Дітей віком до 14 років	1092	1016	7 ↓
16.	Сільське населення	16538	15850	4,2 ↓
17.	Міське населення	26288	25367	3,5 ↓

Найбільшу кількість померлих внаслідок травматизму не виробничого характеру, 11% від загальної кількості, зареєстровано у Донецькій (4479 осіб), більше 8% - у Дніпропетровській (3351 осіб), 6% - в Харківській (2549 осіб) та Одеській (2481 осіб) областях.

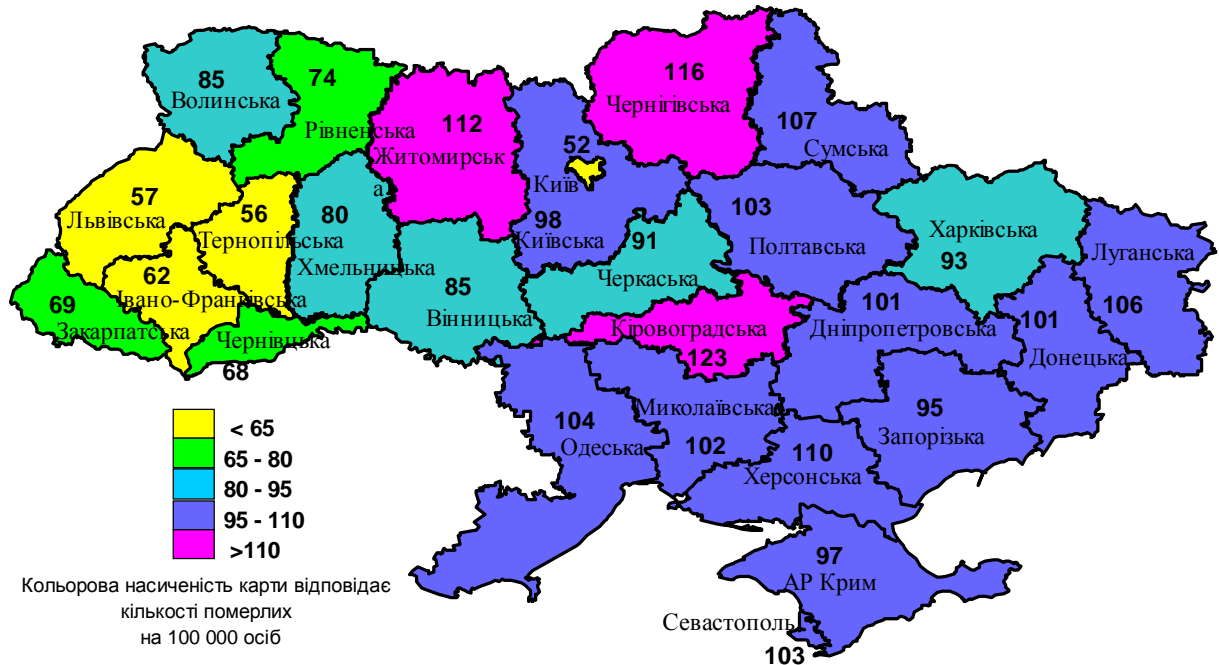
Найменшу кількість померлих зареєстровано у м. Севастополі (391 осіб) – 0,95%, у Чернівецькій (612 осіб) та Тернопільській (610 осіб) областях по 1,5%.

Кількість померлих від нещасних випадків у м. Києві становила 3,5% від загальної кількості, або 1450 осіб, що на 4,4% менше ніж у 2010 році (1517 осіб).

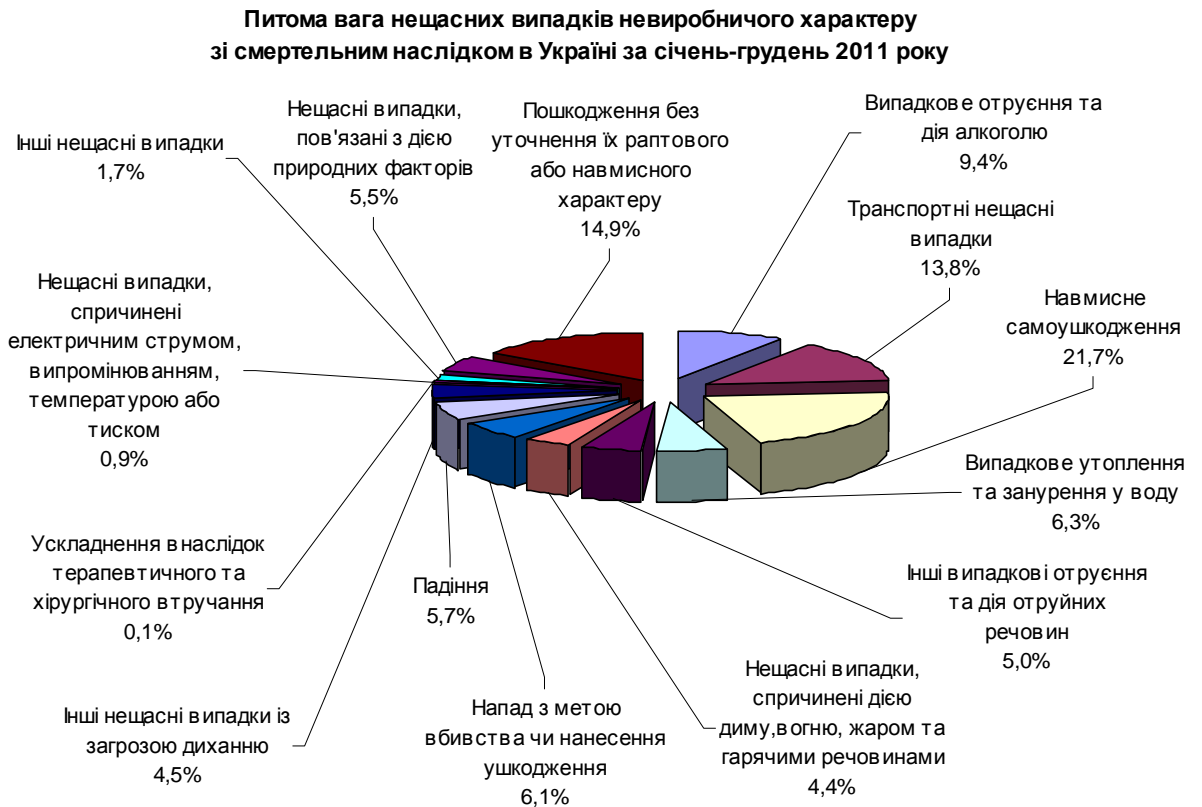
Середнє значення коефіцієнта смертності по Україні (кількість осіб на 100 тисяч населення), яке становило 90, зменшилося порівняно з 2010 роком (94) на 4,3%. Значно вищий рівень цього показника порівняно із середнім по країні спостерігався у Кіровоградській (123), Чернігівській (116), Житомирській (112), Херсонській (110), Сумській (107), Луганській (106) та Одеській (104) областях (Рис. 2).

Нижчий рівень цього показника зареєстровано у м. Києві (52), Тернопільській (56), Львівській (57) та Івано-Франківській (62) областях.

Розподіл смертності населення від нещасних випадків не виробничого характеру у розрізі регіонів України у 2011 році (на 100 тис.населення)

Найпоширенішими причинами смерті від нещасних випадків не виробничого характеру у 2011 році були: навмисне самоушкодження – 21,7%, ушкодження з невизначеними намірами – 14,9%, транспортні нещасні випадки - 13,8%, випадкове отруєння та дія алкоголю – 9,4%, випадкові утоплення та занурення у воду – 6,3%, напад з метою вбивства чи нанесення ушкодження – 6,1%, падіння – 5,7 %. (Рис. 3).

Слід зауважити, що у звітному періоді показник смертності населення від нещасних випадків невиробничого характеру серед сільського населення становив 111 на 100 тисяч населення, що у 1,4 рази більше ніж серед міського населення (81 осіб на 100 тисяч населення). (Рис.4.).

Рисунок 4.

Нещасні випадки не виробничого характеру, пов'язані з навмисним самоушкодженням

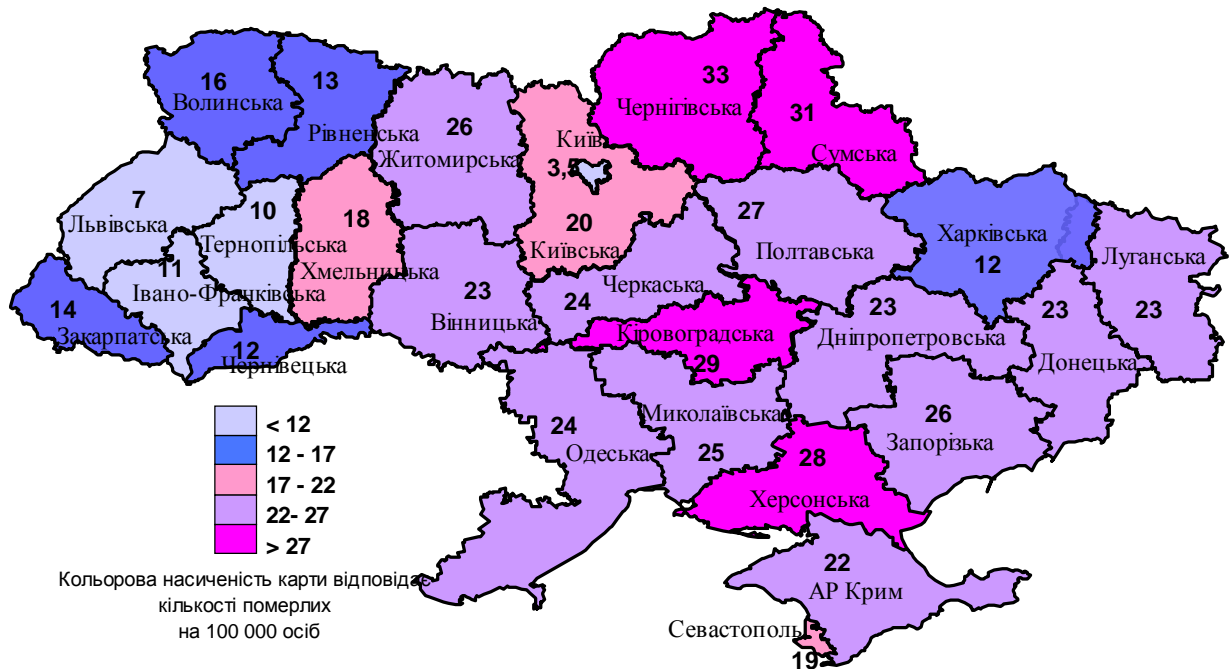
В Україні найвищий відсоток смертності від усіх видів травматизму не виробничого характеру (21,7%) припадає на нещасні випадки, пов'язані з навмисним самоушкодженням.

Найбільшу кількість смертельних випадків, пов'язаних з навмисним самоушкодженням зареєстровано у Донецькій (1009 осіб), Дніпропетровській (775 осіб), Одеській (581 особа), Луганській (534 особи) областях, а найменшу – у м. Севастополі (73 особи), Тернопільській (107 осіб), Чернівецькій (111 осіб) областях. У м. Києві – 99 осіб.

Усереднений показник смертності населення (число померлих на 100 тис. осіб) від навмисного самоушкодження становив 20. Найбільшого значення цей показник досягнув у Чернігівській (33), Сумській (31), Кіровоградській (29), Херсонській (28), Полтавській (27), Запорізькій та Житомирській (по 26) областях, а найменшого – у Львівській (7), Тернопільській (10), Івано-Франківській (11), Харківській та Чернівецькій (по 12) областях. У м. Севастополь цей показник становив 19, у м. Київ – 3,5 (Рис. 5).

Рисунок 5

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 2011 році з причини навмисного самоушкодження (на 100 тис. населення)

У звітному періоді показник смертності населення від навмисного самоушкодження серед сільського населення становив 28 на 100 тисяч населення, що у 1,75 рази більше ніж серед міського населення (16 осіб на 100 тисяч населення). (Рис.4.).

Нещасні випадки не виробничого характеру, пов'язані з транспортними нещасними випадками.

У порівнянні з 2010 роком кількість загиблих внаслідок транспортних нещасних випадків знизилась на 2,2% (із 5825 до 5695), проте вона залишається високою і становить 13,8% від загальної кількості нещасних випадків.

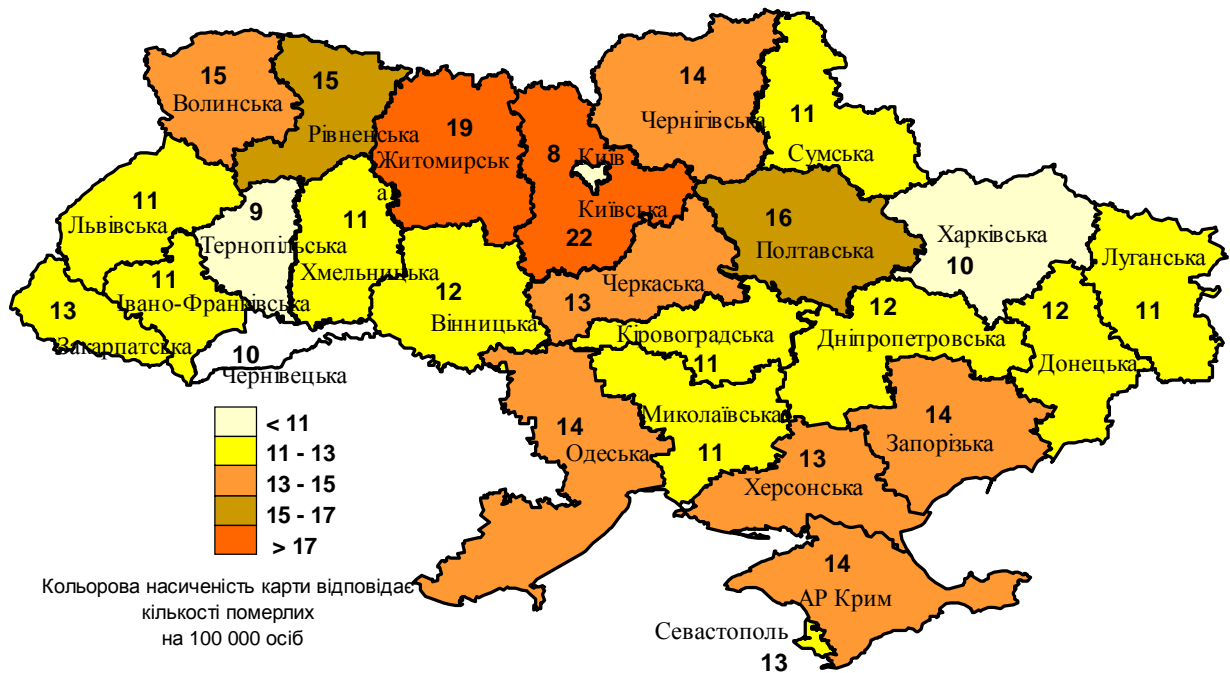
Найбільша кількість смертельних нещасних випадків, пов'язаних з транспортом сталася у Донецькій (526 осіб), Дніпропетровській (401 особи), Київській (378 осіб), Одеській (323 особи), а найменша – у Чернівецькій (86 осіб), Тернопільській (99 осіб), Кіровоградській (115 осіб), Миколаївській (124 особи) та Сумській (128 осіб) областях.

У м. Києві число померлих від нещасних випадків, пов'язаних з транспортними засобами становить 213 осіб, у м. Севастополь – 48 осіб.

Усереднений показник смертності населення (число померлих на 100 тис. осіб) від нещасних випадків, пов'язаних з транспортними засобами становив 13. Найбільшого значення цей показник досягнув у Київській (22), Житомирській (19), Полтавській (16), Рівненській та Волинській (по 15) областях, найменшого – у Тернопільській (9), Чернівецькій та Харківській (по 10), Миколаївській, Луганській, Хмельницькій, Львівській, Сумській, Івано-Франківській та Кіровоградській (по 11) областях. У мм. Києві та Севастополі цей показник становить 8 та 13 відповідно. (Рис. 6).

Рисунок 6

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 2011 році з причини транспортних нещасних випадків (на 100 тис. населення)

Дорожньо-транспортний травматизм вимагає великої уваги з боку як держави з її контрольно-регулюючими установами, так і конструкторів машин, а також водіїв та пішоходів. Благоустрій доріг, виготовлення машин підвищеної стійкості та опірності з безпечним кермом, обов'язкове користування

прив'язними поясами, суворе додержання правил руху, технічна справність машин, підвищення кваліфікації водіїв тощо - все це складові профілактики дорожньо-транспортного травматизму. Введення лише прив'язних поясів безпеки в машинах сприяло значному зменшенню кількості загиблих на місці катастрофи.

Нещасні випадки не виробничого характеру, спричинені випадковим отруєнням та дією алкоголю

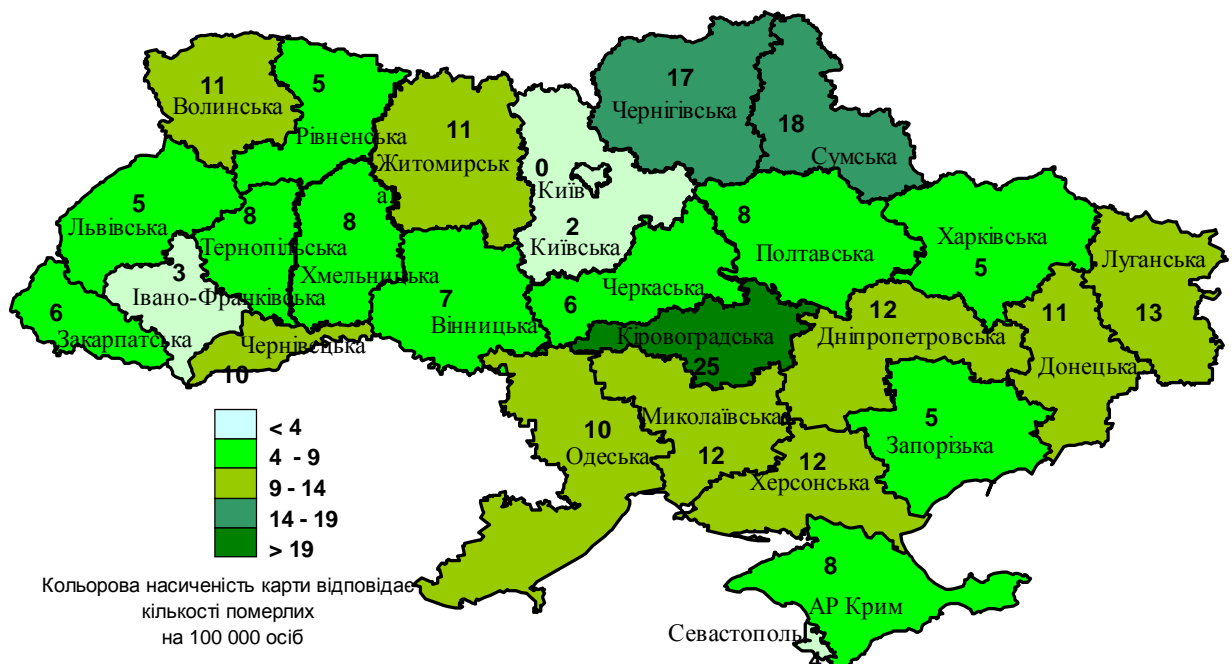
В Україні у 2011 році випадкове отруєння та дія алкоголю стали причиною смерті у 3882 особи, що становить 9,4% від загальної кількості померлих у побуті, що на 4,2% менше ніж у 2010 році (4053 осіб). При цьому смертність населення спричинена випадковим отруєнням та дією алкоголю у сільській місцевості у 1,5 рази вища ніж у місті (Рис. 4).

Найбільшу кількість померлих від випадкового отруєння та дії алкоголю зареєстровано у Донецькій (484 особи), Дніпропетровській (385 особи), Луганській (289 осіб) областях, а найменшу у м. Києві, Севастополі (7 та 16 особи відповідно), а також у Київській (28 осіб), Івано-Франківській (36 осіб), Рівненській (58 осіб), Закарпатській (76 осіб) Черкаській (81 особа) та Тернопільській (84 особи) областях.

Усереднений показник смертності населення (число померлих на 100 тис. осіб) від отруєння алкоголем у 2011 році становив 9. Найбільшого значення цей показник досягнув у Кіровоградській (25), Сумській (18) та Чернігівській (17) областях, найменшого – у м. Києві менше 1, Київській (2) та Івано-Франківській (3) областях, м. Севастополі (4), Харківській, Рівненській та Львівській (по 5) областях (Рис. 7).

Рисунок 7

Розподіл смертності населення в розрізі регіонів України у 2011 році з причини випадкового отруєння та дії алкоголю (на 100 тис. населення)

Нещасні випадки невиробничого характеру, пов'язані з випадковим утопленням та зануренням у воду.

У 2011 році, порівняно з 2010 роком, зменшилася кількість загиблих людей від утоплення та занурення у воду на 18,8% (з 3191 до 2592).

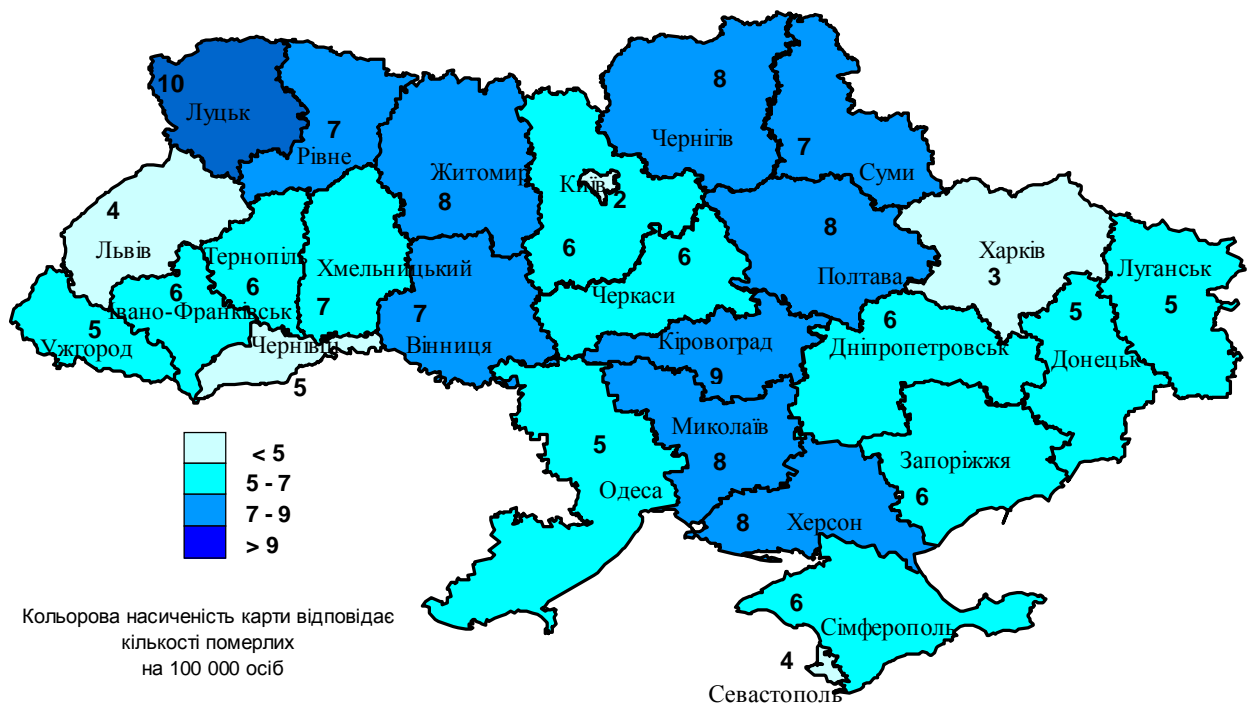
Найбільшу кількість померлих від випадкового утоплення та занурення у воду зафіксовано у Донецькій (222 осіб), Дніпропетровській (184 особи), Одеській (124 особи), АР Крим (117 осіб), Луганській (115 осіб), Волинській (114 осіб) та Полтавській (113 осіб) областях, а найменшу – у м. Севастополі і Києві – 16 та 42 осіб відповідно та Чернівецькій (43 особи) області.

Середній коефіцієнт смертності на водних об'єктах у 2010 році склав 6 на 100 тисяч осіб, найвищим він був у Волинській (10), Кіровоградській (9), Херсонській, Чернігівській, Житомирській, Полтавській та Миколаївській (по 8) областях.

Найменшого значення цей коефіцієнт набув у м. Києві (2), Харківській (3), Львівській області та у м. Севастополі (по 4), у Чернівецькій, Луганській, Донецькій, Одеській, Закарпатській областях по 5 осіб на 100 тис. населення (Рис. 8).

Рисунок 8

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 2011 році з причини випадкового утоплення та занурення у воду (на 100 тис.населення)

У сільській місцевості показник смертності населення від нещасних випадків пов'язаних з випадковим утопленням та зануренням у воду у 1,9 рази вищий ніж у містах і становив відповідно 8,5 та 4,4 на 100 тисяч населення. (Рис. 4).

Нещасні випадки не виробничого характеру, пов'язані з нападом з метою вбивства чи нанесення ушкодження

Одними із поширених причин смерті від нещасних випадків у побуті були також випадки, які сталися внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження (2521 осіб), порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість загиблих зменшилася на 8,3 відсотка.

Питома вага нещасних випадків внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження становила 6,1% від загальної кількості померлих.

Середнє значення коефіцієнта смертності від даних видів побутового травматизму складало 6 осіб на 100 тис. населення.

Найвищим цей показник був в Луганській та Донецькій (по 9) областях, АР Крим та м Севастополі (по 8), у Херсонській, Одеській, Запорізькій, Миколаївській та Дніпропетровській (по 7) областях, а найнижчий – у Івано-Франківській, Чернівецькій, Тернопільській та Львівській (по 2), у Рівненській, Вінницькій, Закарпатській областях та у м. Києві (по 3) (Рис. 9).

Рисунок 9

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 2011 році з причини нападу з метою вбивства чи нанесення ушкодження (на 100 тис. населення)

Нещасні випадки невиробничого характеру, пов'язані з падінням

Кількість загиблих внаслідок падіння порівняно з аналогічним періодом 2010 року збільшилась на 6,4% та становила 2329 осіб.

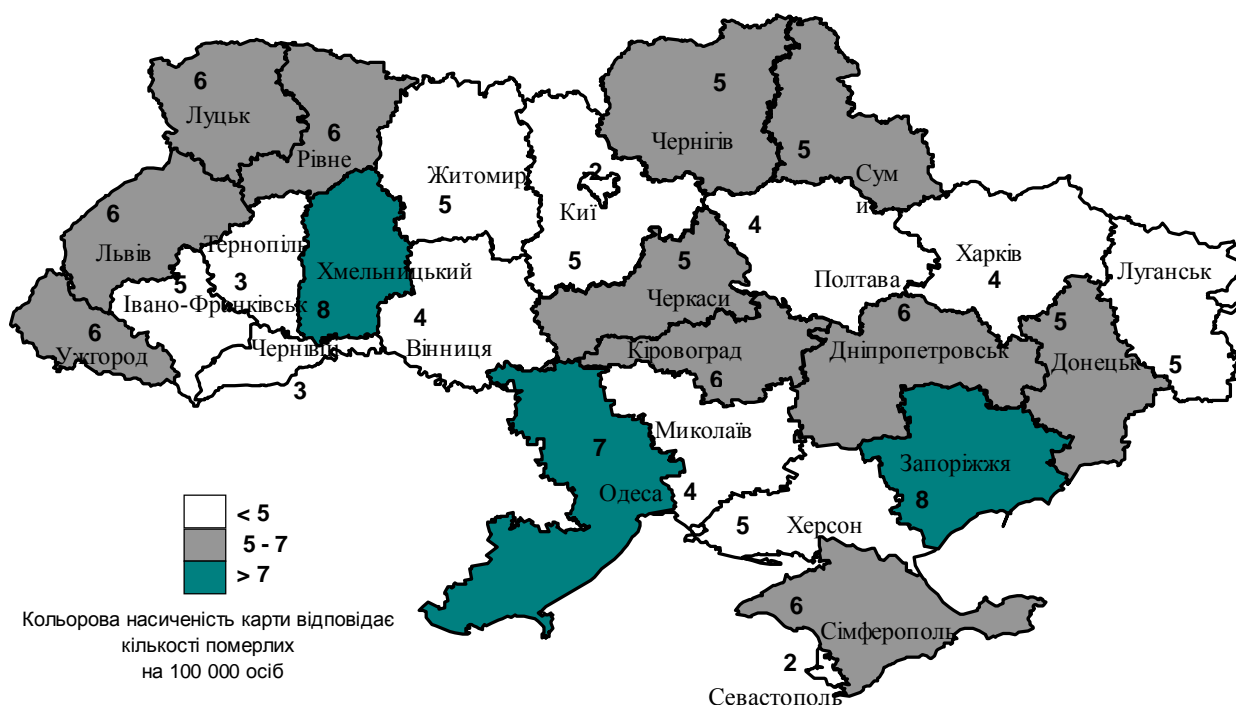
Питома вага нещасних випадків внаслідок падіння становила 5,7% від загальної кількості померлих.

Найбільшу кількість померлих зареєстровано у Донецькій (231 особа), Дніпропетровській (208 осіб), Одеській (175 осіб), Львівській та Запорізькій (по 142 особи), Харківській (121 особа) областях а найменшу – у м. Севастополі (8 осіб), Чернівецькій (30 осіб), Тернопільській (33 особи), Миколаївській (46 осіб) та Херсонській (49 осіб) областях. У м Севастополі цей показник становив - 49 осіб (Рис. 10).

Усереднений показник смертності населення від падіння становив 5 на 100 тис. населення. Найбільшого значення цей показник досягнув в Запорізькій та Хмельницькій (по 8), Одеській (7) областях, найменшого – по 3 у Тернопільській та Чернівецькій областях, у мм. Севастополі та Києві цей показник становив 2.

Рисунок 10

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 2011 році з причини падіння

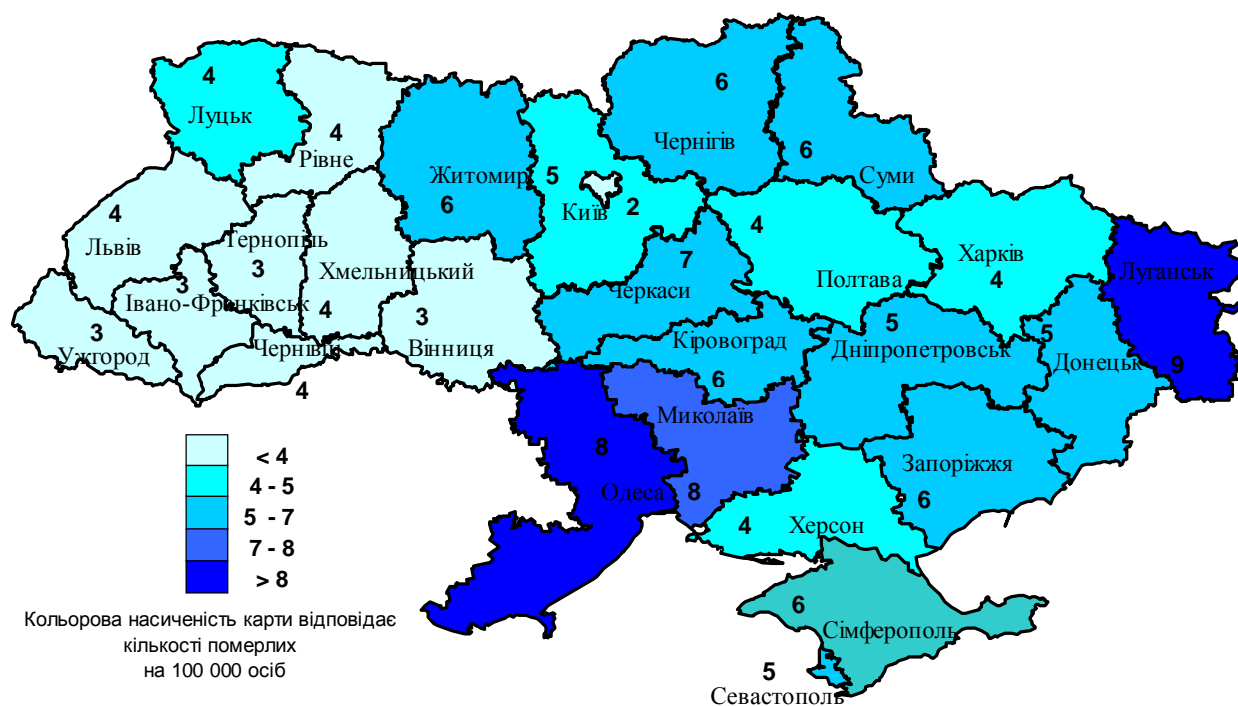
Нещасні випадки невиробничого характеру, пов'язані з дією природних факторів

Кількість загиблих від нещасних випадків, пов'язаних з дією природних факторів (від надмірно високої зовнішньої температури, надмірно низької зовнішньої температури, дії сонячного світла, блискавок, снігових обвалів, зсувів та переміщення ґрунту, від повені та нещасних випадків внаслідок дії інших та неуточнених природних факторів) в 2011 році становила 2285 осіб, що на 15,8% менше ніж у 2010 році (2715 осіб відповідно).

У територіальному розрізі найбільша кількість випадків смерті на 100 тис. населення, пов'язаних із природним фактором, спостерігалася у Луганській (9), Одеській та Миколаївській (по 8), Черкаській (7) областях (Рис. 11).

Рисунок 11

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 2011 році з причини нещасних випадків пов'язаних з дією природних факторів

Найменші показники зареєстровано у Тернопільській, Івано-Франківській, Закарпатській, Вінницькій (по 3) областях та у м. Києві (2). Середній показник по країні – 5.

У сільській місцевості показник смертності населення від нещасних випадків пов'язаних з дією природних факторів у 1,5 рази вищий ніж у містах і становив відповідно 6,5 та 4,3 на 100 тисяч населення.

Нещасні випадки не виробничого характеру, спричинені дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами

У 2011 році в Україні внаслідок дії диму, вогню, жару та гарячими речовинами загинуло 1818 осіб, з них 67 дітей. Порівняно з 2010 роком кількість смертей від нещасних випадків, викликаних вогнем та полум'ям збільшилася на 5,1% і становила 4,4% від загальної кількості померлих у побуті.

Усереднений показник смертності населення від пожеж, викликаних вогнем становив 4 особи на 100 тисяч населення. Вдвічі більше цей показник спостерігався у Чернігівській (9), Полтавській, та Одеській (по 8) областях, досить великого значення він досяг в Житомирській (7), Вінницькій, Дніпропетровській та Сумській областях по 6 осіб. Найменше значення даного показника було у Волинській області та у м. Києві (по 1), Донецькій, Запорізькій, Львівській, Харківській та Херсонській областях (по 2) (Рис. 12).

Рисунок 12

Переважає більшість нещасних випадків, спричинених дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами, сталася в сільській місцевості у 2,1 рази більше ніж у місті – значення показника смертності 6,2 та 3 відповідно (Рис. 4).

Нещасні випадки не виробничого характеру пов'язані з дитячим травматизмом

Основними причинами загибелі дітей за статистичними даними є: дорожньо-транспортні пригоди, утоплення, удушення та пожежі. В середньому щодня в країні через нещасні випадки гине три дитини, щороку країна втрачає більше тисячі юних громадян.

Протягом 2011 року в Україні від нещасних випадків у побуті загинуло 1016 дітей віком до 14 років, що на 7% менше, ніж у 2010 році. Найбільша кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком сталася внаслідок удушення - 215 дітей (21,2%), утоплення – 207 дітей (20,4%) та транспортних подій – 151 дитина (14,9%) тощо (Рис. 13).

Рисунок 13

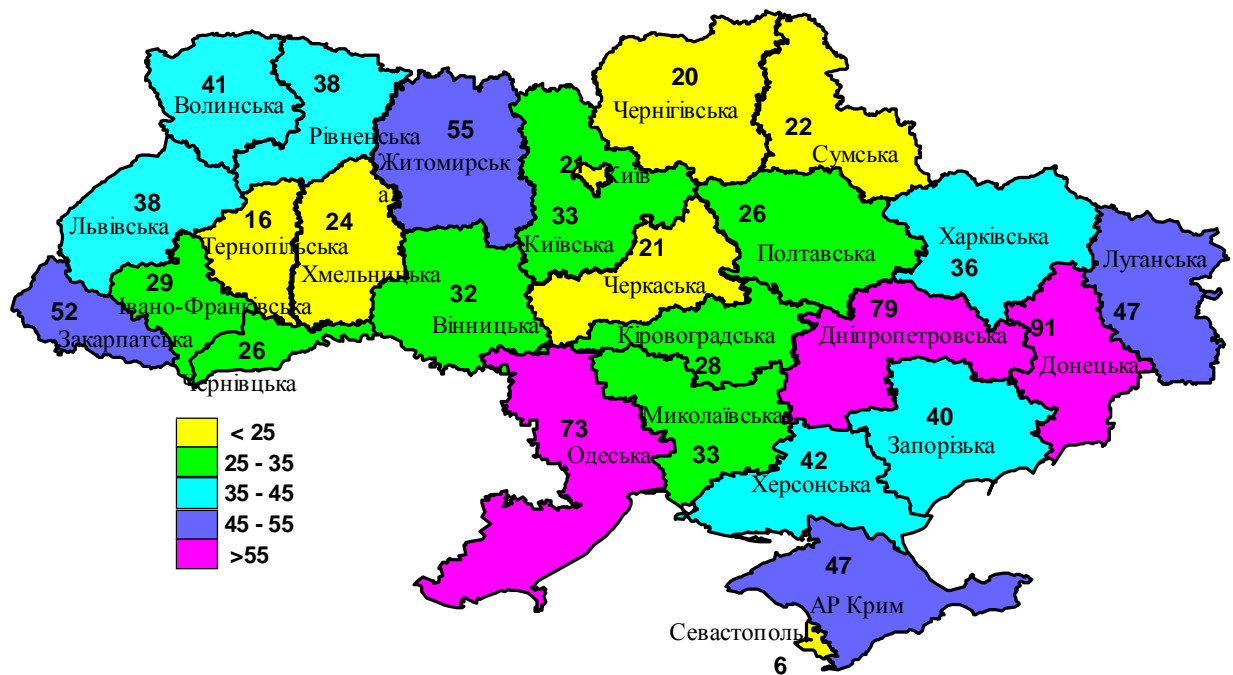
Найбільшу кількість померлих дітей віком до 14 років від нещасних випадків зареєстровано у Донецькій (91 особи), Дніпропетровській (79 осіб), Одеській (73 особи), Житомирській (55 осіб) та Закарпатській (52 особи) областях, а найменшу – у Тернопільській (16 осіб), Чернігівській (20 осіб), Черкаській (21 особа), Сумській (22 особи), Хмельницькій (24 особи), Полтавській та Чернівецькій (по 26 осіб) областях. У м. Севастополі від нещасних випадків у побуті загинуло 6 дітей віком до 14 років, у м. Київ 21 дитина. (Рис. 14).

Протягом 2011 року від зовнішніх причин у побуті серед дітей сільських поселень загинуло 495 дітей, а серед міських - 521 дитина.

Найважливішими заходами профілактики дитячого травматизму є: контроль за вчинками дітей з боку дорослих, усунення з поля їх зору небезпечних предметів (ножів, гострих палиць та шпиць, сірників, хімічних речовин, ліків), заборона гратись на вулицях та дорогах, купатися без нагляду дорослих і в неперевірених місцях, систематичне роз'яснення небезпеки вуличних і побутових травм тощо.

Рисунок 14

Розподіл смертності від нещасних випадків невиробничого характеру серед дітей віком до 14 років у розрізі регіонів України у 2011 році

Основними причинами нещасних випадків у побуті залишаються: порушення або незнання правил поведінки на воді, дорожнього руху, протипожежної та електробезпеки, низька нервово-психологічна стійкість, поширення негативних тенденцій і антисоціальних проявів серед людей, загальне падіння культури населення, соціальне розшарування і зниження моральності.

Виходячи з вищевикладеного, стає очевидним, що травматизм невиробничого характеру за масштабами, збитками, складністю та непередбачуваністю, за соціальною значущістю виявляється значно об'ємнішим і не менш складним порівняно з виробничим травматизмом. Високий рівень невиробничого травматизму обумовлений у першу чергу незадовільним соціально-економічним становищем, низьким прожитковим рівнем населення, недостатньою роботою відповідних органів державної

виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, керівників підприємств та установ щодо його профілактики.

Для створення в Україні ефективної системи державного управління з питань профілактики травматизму невиробничого характеру на всіх рівнях виконавчої влади Міністерство надзвичайних ситуацій України спільно з заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 червня 2009 року № 632-р «Про схвалення Концепції проекту Закону України «Про Основні засади державної політики у сфері профілактики травматизму невиробничого характеру» розробило проект Закону України «Про основні засади державної політики у сфері профілактики травматизму невиробничого характеру».

Законопроект подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України 7 грудня 2010 року (реєстраційний номер 7431). Проект Закону розглянуто 5 липня 2011 року на пленарному засіданні Верховної Ради України та прийнято рішення щодо його доопрацювання суб'єктом права законодавчої ініціативи.

Кабінет Міністрів України доручив від 19.12.2011 № 60279/1/1-11 МНС та місцевим органам виконавчої влади доопрацювати зазначений законопроект протягом шести місяців. На цей час триває робота щодо доопрацювання проекту Закону України.

МНС спільно з центральними та місцевими органами виконавчої влади з метою запобігання нещасним випадкам у побуті проводить роботу, спрямовану на реалізацію заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2007 р. № 980-р «Про затвердження плану першочергових заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру».

Місцевими органами виконавчої влади розроблено регіональні плани заходів з профілактики травматизму невиробничого характеру та проводиться робота щодо їх реалізації.

Заступник начальника Управління

Л.Й.Шостак